

Lubaczów – miasto z zamkiem warownym

W 1352 roku w wyniku rozejmu polsko-litewskiego Lubaczów przeszedł pod panowanie Kazimierza Wielkiego. W Lubaczowie stanął ok. roku 1360 warowny, aczkolwiek drewniany zamek. Wzmianki o jego funkcjonowaniu znajdujemy w latach 1376 i 1413. Decyzja króla była bezpośrednim potwierdzeniem znaczenia miasta dla interesów państwowych Królestwa. Zamek stał się aż do czasów rozbiorów ośrodkiem zarządu dóbr królewskich, siedzibą starostów i zarządców.

Po śmierci króla w 1370 roku miasto przeszło pod zarządek węgierski, od roku 1372 sprawowany przez Władysława, księcia opolskiego. Książę ten, mimo krótkiego panowania, zapisał się w dziejach Lubaczowa jako inicjator i sprawca lokacji miasta. W 1376 r. Mikołaj Zybut z Lublina lokował tu, za przyzwoleniem księcia, miasto Lubaczów. Prawa miejskie Lubaczów uzyskał jako pierwsza miejscowość ziemi bełzkiej. W swojej wołosci był jedynym miastem aż po XVI-XVII wiek.

W 1377 roku wołosć lubaczowska została przekazana litewskiej dynastii Giedyminowiczów. W roku 1386 syn Jurija, Iwan, złożył w imieniu ojca hołd Jagielle, może właśnie z Lubaczowa.

W roku 1388 Lubaczów znalazł się w składzie mazowieckiego księstwa z siedzibą w Bełzie, pod panowaniem Siemowita IV. Władca ten wyposażył powstałą wcześniej w Lubaczowie parafię łacińską w dobra. Była to parafia specjalnego typu, obejmowała swą nadrzędnością całą podległą jednostkę terytorialną. Lubaczów wtedy też stał się powiatem.

W roku 1462, po śmierci księcia Władysława II, księstwo bełskie do tej pory stanowiące lenno Korony zostało ostatecznie wcielone do Królestwa Polskiego i podniesione do rangi województwa.

W 1523 r. król Zygmunt Stary potwierdził dla Lubaczowa nadanie prawa magdeburskiego, przyznając mu jednocześnie prawo odbywania cotygodniowych targów oraz trzech dorocznych jarmarków; następnie przywileje otrzymał Lubaczów kolejno w latach 1533 i 1572. Stał się ważnym ośrodkiem handlowym. Powiat lubaczowski, został zlikwidowany w roku 1561. Zachował jednak urząd wojewody lubaczowskiego. Lubaczów był jednocześnie stale stolicą kasztelanii.

Ludność Lubaczowa w 1634 trudniła się rolnictwem, rzemieślnictwem, handlem. Resztę stanowiła szlachta, duchowieństwo i inne grupy. W I połowie XVII wieku znajdujemy informacje o lubaczowskich kowalach, ślusarzach, złotnikach, bednarzach, woskobójnikach, tkaczach, krawcach, czapnikach, szewcach, kuźniczach, siodlarzach. Listę tę uzupełniają piekarze, rzeźnicy, gorzelnicy, piwowarzy, słodownicy i młynarze. W 1762 roku w mieście samych szewców było dwudziestu. W XVIII w. stanowił rozwinięty lokalny ośrodek gospodarczy, posiadał dwa młyny, gorzelnię, browar, garbarnię i folusz, były tu małe huty szkła i żelaza. Handel prowadzono na cotygodniowych targach i odbywających się trzy razy do roku jarmarkach. W roku 1858 w publikacji "Geografia albo dokładne opisanie Królestw Galicyi i Lodomeryi" napisano o Lubaczowie: "Miasto ekonomii cesarskiej, w jego włości kuźnice żelazne, gdzie piece wyborne leją, kotły i inne naczynia. Huty szklanne przednie tu były. Stawy ma wielkie, liczne."

Życie kulturalne koncentrowało się głównie wokół kościoła i cerkwi. W mieście istniała szkoła parafialna.

Lubaczów nie ucierpiał szczególnie podczas pochodu wojsk Bohdana Chmielnickiego w 1648 roku i najazdu szwedzkiego.

Rangę miasta podnosił przez cały czas fakt, że było ono stolicą kasztelanii miejskiej i starostwa. W wyniku utworzonych w 1735 roku w Lubaczowie urzędów ziemskich, znajdujemy tu urzędy chorążych, cześników, łowczych, mieczników, podczaszych, podstolich, skarbników i stolników oraz wojskich.

Dziś po zamku pozostało tylko wzgórze, ale to miejsce znów tętni życiem, tak jak i Lubaczów.